

Een man met een verleden

Toen schrijver, filosoof en columnist M. Februari in de herfst van vorig jaar bekendmaakte voortaan als man door het leven te gaan, voelde ik me aanvankelijk bedrogen. Als bewonderaar van haar werk had ik geregeld gedacht: 'Go Marjolijn, Nederland heeft vrouwen zoals jij nodig!' – en nu deserteerde ze.

Deze primaire reactie was natuurlijk bot en misplaatst. Bedriegen is een daad, en daar valt Februari niet van te betichten. Hij blijkt geboren in een lichaam dat niet past bij hoe hij zich voelt, en dat is kennelijk zó onverdraaglijk dat een draconische maatregel als het levenslang slikken van testosteron te prefereren valt. Ondanks dit soort inpraten op mezelf knarst het nog steeds flink in mijn hoofd. Veelzeggend is dat: zo sterk werkt iemands gender dus op je in.

Gender, dat is het niet-biologische aspect van geslachtelijkheid. Een ander ziet jou als man of vrouw, en dat kleurt verregaand en grotendeels onbewust diens denken over jou. Dus als een publieke persoon van gender verandert, is dat 'een opzienbarende gebeurtenis', dat snapt Februari best. Dit boek is te lezen als een soort antwoord op alle uitgesproken en onuitgesproken vragen die sindsdien op hem zijn afgekomen. Het is ook een lesje in etiquette. Vraag een transseksueel bijvoorbeeld niet naar operaties, want 'dan vraag je in feite naar iemands geslachtsdelen. Is dat netjes?' En: 'Accepteer dat mensen behoren tot het geslacht waartoe ze zeggen te behoren.'

Februari vertelt over het diepe gevoel van schaamte dat hem vergezelde omdat hij, man met een vrouwenlichaam, gezien werd zoals hij niet gezien wilde worden. Het is dan ook ontroerend om te lezen wat een opluchting het is als hij na een aantal maanden hormonen slikken in een vreemde bakkerswinkel als man wordt aangesproken. De transitie is gelukt, de genderkloof is overgestoken!

Niet dat dit boek volstaat met persoonlijke ontboezemingen. Het is eerder ietwat onderwijzend van opzet, inclusief verwijzingen naar handige sites. We leren dat transseksualiteit vaker voorkomt dan we denken, en losstaat van seksuele voorkeur ('Transseksualiteit draait om de vraag wie je bent – homoseksualiteit en heteroseksualiteit om de voorkeur voor een partner'). Februari gidst ons door de bloeiende subcultuur der transseksuelen en presenteert korte portretjes van bekende transgenders. Maar hij vertelt ook wat er precies gebeurt als je testosteron slikt (je wordt echt veel sterker en 'je libido stijgt tot onredelijke hoogtes', al daalt het peil na enige tijd wel weer). Ta, dat zijn toch de details die wij haast ondanks onszelf willen horen.

Ondertussen voel je steeds dat dit niet het soort zaken is waar Februari graag mee voor de dag komt. Dat maakt dit ook tot een wat ongemakkelijk boek; een media-moment om van het gezeur af te zijn. 'Eerlijk gezegd hoop ik mezelf over enige tijd helemaal niet meer in dit soort termen te beschrijven', verzucht hij ergens. 'Dan ben ik deze hele episode vergeten en leef er zondere verdere toelichting op los. Een man met een verleden.'

Marjan Slob

De Maakbare Man: notities over transseksualiteit, Maxim Februari. Prometheus, Amsterdam, 2013, 128 blz.

[drie sterren]